

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

Кафедра міжнародних відносин та міжнародного права

ПРОГРАМА ЕКЗАМЕНУ

з дисципліни

«Аналіз та прогнозування зовнішньої політики країн світу»

Курс: V

Спеціальність: Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії

Форма проведення: письмова.

Тривалість проведення: 2 академічні години (1 год 20 хв).

Максимальна кількість балів: 40 балів.

Критерії оцінювання:

Кількість балів	Оцінка за національною шкалою	Значення оцінки
30-40 балів	Відмінно	Допущено не більше 8 помилок у тестових завданнях. Студент здійснив розгорнутий SWOT-аналіз зовнішньої політики країни на високому рівні.
29-20 балів	Добре	Допущено не більше 12 помилок у тестових завданнях. Студент здійснив розгорнутий SWOT-аналіз зовнішньої політики країни на належному рівні, але з незначними неточностями.
19-10 балів	Задовільно	Допущено не більше 17 помилок у тестових завданнях. Студент здійснив розгорнутий SWOT-аналіз зовнішньої політики країни, але зі значними неточностями та недоліками.
9-1 балів	Незадовільно	Допущено 20 помилок у тестових завданнях. Студент здійснив розгорнутий SWOT-аналіз зовнішньої політики країни, але із суттєвими помилками.

Структура завдань для складання іспиту: 20 тестових питань та розгорнутий SWOT-аналіз зовнішньої політики країни.

Перелік питань для підготовки до іспиту

1. Специфіка поняття “зовнішня політика”.
2. Співвідношення внутрішньої та зовнішньої політики.
3. Дефініціювання зовнішньої політики у працях Дж. Франкела, В. Мадісона і В. Шахова, В. Веллейса.
4. Розуміння зовнішньої політики в доробку П. Мак-Гоуена.

5. Класифікаційна схема зовнішньої політики Й. Беллєрса.
6. Класифікаційна схема зовнішньої політики Я. Петрася.
7. Класифікаційна схема зовнішньої політики Дж. Розенау.
8. Порівняльні дослідження зовнішньої політики (comparative foreign policy).
9. Структурно-функціональний аналіз зовнішньої політики.
10. Дослідження зовнішньої політики з позицій загальної та соціальної психології.
11. Бюрократична теорія зовнішньої політики;
12. Специфіка прийняття рішень із питань зовнішньої політики державним керівництвом;
13. Роль еліт і груп тиску у формуванні зовнішньої політики.
14. Когнітивний підхід до аналізу зовнішньої політики.
15. Об'єктивні та суб'єктивні чинники аналізу зовнішньої політики.
16. Внутрішнє соціальне та політичне середовища.
17. Зовнішнє політичне середовище.
18. Загальнонаукові методи аналізу зовнішньої політики.
19. Суспільно-гуманітарні методи аналізу зовнішньої політики.
20. Специфічно-наукові методи аналізу зовнішньої політики.
21. Есплікативні методи.
22. Метод контент-аналізу.
23. Метод івент-аналізу.
24. Метод когнітивного картування.
25. Метод «мозкової атаки».
26. Статистичні методи у аналізу зовнішньої політики.
27. Системний аналіз у зовнішній політиці.
28. Математичне моделювання у зовнішній політиці.
29. Метод Дельфі.
30. Метод побудови сценаріїв.
31. Ситуаційний аналіз: методика проведення
32. Внутрішні та зовнішні чинники впливу на зовнішню політику.
33. Проблема класифікації чинників, що впливають на зовнішню політику.
34. Національний інтерес в теорії міжнародних відносин.
35. Класифікація та реалізація національних інтересів.
36. Національні інтереси та «групи впливу».
37. Ресурсний потенціал держави.
38. Елементи зовнішньополітичного потенціалу.
39. Коаліції держав та реалізація потенціалу держави.
40. Силевий/несилевий вплив та зовнішньополітичний потенціал держави.
41. Дефіцит засобів впливу і зовнішній потенціал держави.
42. Поняття «зовнішньополітичні цілі» держави.
43. Класифікація зовнішньополітичних цілей: локальні, регіональні, континентальні, глобальні.
44. Структура зовнішньополітичних цілей та способи їх досягнення.
45. Принципи міжнародних відносин та зовнішньої політики.
46. Зовнішньополітична стратегія.
47. Стратегічне партнерство та його критерії у зовнішній політиці.

48. Стратегічний аналіз.
49. Зовнішньополітична тактика.
50. Віртуальна дипломатія у зовнішній політиці.
51. Міжнародна-інтернет комунікація як інструмент зовнішньополітичної діяльності.
52. Політичний аналіз як професійна галузь. Етика політичного аналізу.
53. Аналітичні центри: «фабрики думки».
54. Вплив дослідницьких наукових центрів на прийняття зовнішньополітичних рішень.
55. Провідні «фабрики думки» у світі.
56. Українські аналітичні центри в зовнішньополітичній сфері.
57. Типологія стратегічного партнерства.
58. Поняття «прогнозу» та «припущення». Функції та принципи політичного прогнозування. Основні етапи прогнозування.
59. Пошукові та нормативні прогнози.
60. Активні, пасивні прогнози.
61. Прогнози, які само заперечуються та само збуваються.
62. Оперативні, короткотермінові та середньотермінові політичні прогнози.
63. Поняття зовнішньополітичного прогнозування.
64. Принципи зовнішньополітичного прогнозування.
65. Методи прогнозування зовнішньої політики: колективні та індивідуальні.
66. Поняття футурології.
67. Футурологія у міжнародних відносинах.
68. Песимістичний та оптимістичний напрями сучасної футурології.
69. Прогностичні дослідження в теорії міжнародних відносин.
70. Основні центри прогнозування у світі.

Орієнтовний перелік тестових завдань:

1.Корпорацією РЕНД було розроблено наступний метод: А) метод індикаторів; Б) метод аналогій; В) якісний контент-аналіз; Г) “метод Делфі”.	4.„Фабрики думки” як консультативні центри зароджуються у: А) Німеччині; Б) Великобританії; В) Франції; Г) США.
2.Який метод використовує три основних типи колективної роботи “круглі столи”, “мозкові штурми”, “імітаційні ігри”: А) побудова сценаріїв; Б) ситуаційний аналіз; В) моделювання; Г) експеримент.	5.До категорій воєнної сили І.Тодоров не відносить: А) Престиж; Б) Примус; В) Стримування; Г) Напад.
3.Такі елементи сили, як кількість населення, ефективність уряду, рівень економічного розвитку, належать: А) Г. Моргентау; Б) А. Органські; В) Р.Клайну; Г) М. Капітоненку.	6.Який з підходів відзначає взаємозалежність сучасного світу в реалізації національних інтересів, неможливість захисту навіть військових інтересів силами окремої держави? А) Ідеалізм; Б) Глобалізм; В)Реалізм; Г) Постмодернізм.

7. До базових теорій когнітивного підходу АЗП не відносяться:

- А) теорія прийняття зовнішньополітичних рішень;
- Б) бюрократична теорія ЗП;
- В) теорія соціуму;
- Г) теорія експертних оцінок.

8. Вкажіть невірну змінну у математичній формулі П. Мак-Гоуена:

- А) характеристика особи, яка приймає рішення;
- Б) характеристика зовнішніх змін у міжнародному середовищі;
- В) характеристика внутрішніх змін у державі;
- Г) характеристика ролі природного чинника.

9. До ефективних засобів економічного впливу держави не належить:

- А) Ембарго;
- Б) валютний коридор;
- В) режим найбільшого сприяння;
- Г) відмова у наданні економічної допомоги.

10. Міжнародна криза – це ситуація, яка характеризується дефіцитом трьох видів ресурсів. Вкажіть зайвий.

- А) ресурс часу;
- Б) людський ресурс;
- В) ресурс інформації;
- Г) ресурс коштів.

11. Сукупність узгоджених та взаємопов'язаних локальних тактичних акцій, які спрямовані на досягнення єдиної локальної/регіональної спільної цілі це –

- А) Зовнішньополітична стратегічна акція;
- Б) Зовнішньополітична стратегічна операція;
- В) Зовнішньополітична тактична акція;
- Г) Зовнішньополітична тактична операція.

12. Вкажіть документ, який містить перелік принципів міжнародних відносин:

- А) Статут Ліги Націй (1920 р.)
- Б) Загальна декларація прав людини (1948 р.);
- В) Заключний акт НБСЄ (1975 р.);
- Г) Підсумковий акт Віденської зустрічі НБСЄ (1989 р.).

13. Зовнішньополітичні цілі за часом реалізації класифікують на:

- А) Середньотермінові;
- Б) Довготермінові;
- В) Перспективні;

Г) Вічні.

14. Зовнішнє соціальне середовище аналізу зовнішньої політики не включає:

- А) Демографічні ресурси держави;
- Б) Характер і стан сумісного середовища;
- В) Інтегрованість в систему МВ;
- Г) Безпеку.

15. Скільки комбінацій є внутрішньо та зовнішньополітичних ситуацій у Я. П'єтрася?

- А) 2;
- Б) 6;
- В) 8;
- Г) 10.

16. Побудова когнітивної карти використовується:

- А) Математичним моделюванням;
- Б) Когнітивним картуванням;
- В) Івент-аналізом;
- Г) Контент-аналізом.

17. Базовою науково-дослідною установою аналітико-прогнозного супроводження діяльності Президента України є

- А) НІСД;
- Б) МЗС;
- В) ДАУ при МЗС України;
- Г) НАН України.

18. До принципів політичного прогнозування не належить:

- А) випереджувальність;
- Б) системність;
- В) погодженість;
- Г) перервність.

19. До класифікації прогнозів за періодом випередження не належить:

- А) наддовготермінові;
- Б) короткотермінові;
- В) оперативні;
- Г) безтермінові.

20. Процедура прогнозування не має такого етапу:

- А) Передпрогнозна орієнтація;
- Б) технічне завдання прогнозування;
- В) Опис об'єкту;
- Г) складання когнітивної карти.

Перелік рекомендованої літератури:

1. Аналітика. Експертиза. Прогнозування: Монографія / Макаренко Є.А., Рижков М.М., Ожеван М.А. та ін. – К.: Наша культура і наука, 2003.
2. Джарол Б.М., Ричард К.Р. Политология: Методы исследования / Пер. с англ. – М.: Изд-во “Весь мир”, 1997. – 544 с.
3. Дольникова Р.Н. Методология и методика прогнозирования внешней политики несоциалистических государств. Опыт системной

организации понятий. – М.: Наука, 1986. – 255 с.

4. Косолапов Н.А. Анализ внешней политики: основные направления исследований / Н. А. Косолапов // Внешняя политика и безопасность современной России, 1991-2002. Хрестоматия. В 4 т./ МГИМО(У) МИД России; Рос. ассоциация междунар. исследований; ИНО-Центр (Информация. Наука. Образование); Сост. Т.А. Шаклеина. – М.: РОССПЭН, 2002. – С. 420-431.

5. Косолапов Н. Внешняя политика и внешнеполитический процесс субъектов международных отношений // Мировая экономика и международные отношения. - 1999. - № 3.

6. Мальський М.З., Мацях М.М. Теорія міжнародних відносин. Підручник. – К.: Знання, 2007.- 461 с.

7. Пал Лесли. Аналіз державної політики / Пер. з англ. – К.: Основи, 1999. – 422 с.

8. Панарин А.С. Глобальное политическое прогнозирование: Учебник для вузов – М.: Алгоритм, 2000. – 352 с.

9. Панарин А.С. Глобальные политические прогнозирование в условиях стратегической нестабильности. – М.: Эдиториал УРСС, 1999. – 272 с.

10. Плэтт В. Стратегическая разведка. Основные принципы. – М.: Форум, 1997. – 376 с.

11. Поздняков, Э. А. Внешнеполитическая деятельность и межгосударственные отношения / Отв. ред. Д. Г. Томашевский; АН СССР, Ин-т мировой экономики и междунар. отношений. — М. : Наука, 1986. — 187, [2] с.

12. Примаков Е.М., Хрусталева М.А. Ситуационные анализы. Методика проведения. Очерки текущей политики. Выпуск 1. М.: Научно-образовательный форум по международным отношениям, МГИМО МИД России, 2006. - 28 с.

13. Ржевська Н. Ф. Інституційний вимір політичного аналізу і прогнозування в США /Н.Ф. Ржевська // Гілея: науковий вісник. – 2012. – Вип. 60 (№5). – С. 737–741.

14. Ржевська Н. Ф. «Мозкові центри» як суб'єкти експертного середовища: функціональний аналіз / Н.Ф. Ржевська // Політичний менеджмент : український науковий журнал. – 2012. – №1/2(52–53). – С. 33–41.

15. Ржевська Н. Ф. Політичний аналіз і стратегічне прогнозування в США: інституційний вимір / Н. Ф. Ржевська. – Дрогобич : Коло, 2012. – 256 с.

16. Ржевська Н. Ф. Функції й напрями діяльності «мозкових центрів» /Н.Ф. Ржевська // Актуальні проблеми міжнародних відносин:Збірник наукових праць – Вип. 107 (Частина I). – К.:ІМВ КНУ імені Тараса Шевченка, 2012 – С. 171–178.

17. Романюк А. Порівняльний аналіз політичних систем країн Західної Європи : інституційний вимір. – Львів: Тріада Плюс, 2004. – 392 с.

18. Седляр Ю.О. Аналіз та прогнозування зовнішньої політики : навчальний посібник. – Миколаїв : видавництво Чорноморського державного університету імені Петра могили, 2010. - 272с.

19. Седляр Ю.О., Стадніченко О.І. Зовнішньополітичний аналіз: предметне поле дослідження та етапи становлення / Ю.О. Седляр, О.І. Стадніченко // POLITICUS: науковий журнал. – 2016. - №1. – С. 228-231.

20. Симонов К.В. Политический анализ: Учебное пособие. – М.: Логос,

2002. – 152 с.

21. Телешун С.О., Баронін А.С. Політична аналітика, прогнозування та політичні консультації. – К.: Вид. Паливода А.В., 2001. – 112 с.

22. Теория международных отношений: Хрестоматия / Сост., науч. ред. и коммент. П.А. Цыганкова. – М.: Гардарики, 2002.

23. Цыганков П. А. Международные отношения : [Учеб. пособие для студентов вузов, обучающихся по направлениям «Политология», «Социология», спец. «Политология», «Социология», «Междунар. отношения»] / П.А. Цыганков; Ин-т «Открытое о-во». — М. : Новая шк., 1996. — 317 с.

24. Хрусталеv М.А. Основы теории внешней политики государства : Учеб. пособие / М. А. Хрусталеv. — М.: УДН, 1984.

25. Юськів Б.М. Контент-аналіз. Історія розвитку і світовий досвід: Монографія. - Рівне.: "Перспектива", 2006.

Екзаменатор:

І.Ю. Слюсаренко

Завідувач кафедри:

І. В. Жалоба